

Sygn. akt XXIV Ns 88/23

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2023 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIV Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: sędzia Paweł Pyzio

Protokolant: Katarzyna Moczarska

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2023 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku W.J.

z udziałem Prezydenta (...) W.

w przedmiocie odwołania od decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 6 października 2023 r. nr (...)

postanawia:

uchylić decyzję Prezydenta (...) W. z dnia 6 października 2023 r. nr (...)

Sygn. akt XXIV Ns 88/23

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 6 października 2023 r., złożonym w Biurze Podawczym Sądu Okręgowego w Warszawie o godzinie 13.32., wnioskodawca W.J. wniósł odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia wydanej przez Prezydenta (...) W. w dniu 6 października 2023 r. nr (...), dotyczącej zakazu organizacji zgromadzenia zwołanego od dnia 10 października 2023r., od godz. 10.00, do dnia 17 października 2023r., do godz. 10.00, z udziałem 1.500 osób, którego rozpoczęcie przewidziano na skrzyżowaniu u. (...) z ul. (...), a następnie zaplanowano „przemarsz oraz pikietę z użyciem samochodów ciężarowych”, która ma się odbywać na odcinku ul. (...) od skrzyżowania z ul. (...) do skrzyżowania z ul. (...), na dwóch pasach ruchu przylegających do pasa zieleni oddzielającego jezdnie, po jednym w obu kierunkach, z przemarszem, który się będzie odbywał również na chodnikach wzdłuż trasy zgromadzenia. Wnioskodawca wniósł o uwzględnienie odwołania i uchylenie przedmiotowej decyzji.

Uzasadniając odwołanie wnioskodawca wskazał, że zarzuca zaskarżonej decyzji naruszenie art. 57 Konstytucji RP oraz przepisów art. 14 pkt 1 i 2 ustawy prawo o zgromadzeniach przez uznanie, że przeprowadzenie zgromadzenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach i jego odbycie narusza przepisy karne. Wnioskodawca podniósł, że wskazane w decyzji okoliczności stoją w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Wskazany sposób przeprowadzenia zgromadzenia pozwala na wydzielenie pasa buforowego, jak i pasa swobodnej komunikacji na jezdni w obu kierunkach. Przemarsz pieszych ma się odbywać wyłącznie po chodnikach, bez blokowania jezdni czy przejść dla pieszych. Nie spowoduje to więc zablokowania jezdni. Ponadto nie stanowi wykroczenia działanie zgodne z prawem, jakim jest organizacja zgromadzenia publicznego.

Na rozprawie w dniu 7 października 2023 r. wnioskodawca i uczestnik podtrzymali swoje stanowiska.

Sąd ustalił i zaważył, co następuje:

Prezydent (...) W. w dniu 6 października 2023 r. wydał decyzję nr (...) zakazującą W.J. - reprezentującemu Komitet (...) - zakazu organizacji zgromadzenia zwołanego od dnia 10 października 2023r., od godz. 10.00, do dnia 17 października 2023r., do godz. 10.00, z udziałem 1.500 osób , którego rozpoczęcie przewidziano na skrzyżowaniu u. (...) z ul. (...), a następnie zaplanowano „przemarsz oraz pikietę z użyciem samochodów ciężarowych”, która ma się odbywać na odcinku ul. (...) od skrzyżowania z ul. (...) do skrzyżowania z ul. (...), na dwóch pasach ruchu przylegających do pasa zieleni oddzielającego jezdnie, po jednym w obu kierunkach, z przemarszem, który się będzie odbywał również na chodnikach wzdłuż trasy zgromadzenia.

Uzasadniając powyższą decyzję, Prezydent (...) W., powołał się na art. 14 pkt 1 i 2 ustawy prawo o zgromadzeniach, wskazując, że odbycie planowanego zgromadzenia w miejscu i w sposób wskazany przez organizatora może zagrażać życiu lub zdrowia ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, a ponadto jego odbycie narusza przepisy karne. Zdaniem Prezydenta (...) W., zgromadzenie organizowane przez wnioskodawcę mogłoby spowodować całkowite zablokowanie drogi na jakiej ma się odbywać. Taki sposób zorganizowania zgromadzenia wskazuje, że jednym z celów organizatora jest faktyczne zablokowanie ruchu na tej drodze. Spowodowałyby to ogromne utrudnienia dla mieszkańców, gigantyczne korki w całej południowej części W., poważne problemy z dotarciem do budynków znajdujących się przy ul. (...), utrudnienia w dojeździe pojazdów służb ratunkowych co mogłoby stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia. Ponadto odbycie zgromadzenia naruszałoby przepisy karne, a mianowicie art. 90 kodeksu wykroczeń.

Odwołanie od tej decyzji zostało złożone w terminie i zdaniem Sądu zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 57 Konstytucji RP, każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich, ograniczenie tej wolności może określać ustawa. Wolność zgromadzeń jest więc podstawową wartością w społeczeństwie demokratycznym, ma ona umocowanie konstytucyjne

oraz w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Zarówno jednak przepis art. 57 Konstytucji RP, jak i art. 11 ust. 2 przywoływanej Konwencji dopuszczają pewne ograniczenia w korzystaniu z niej. Wszelkie ograniczenia wolności zgromadzeń powinny być po pierwsze przewidziane ustawą, a po drugie niezbędne w społeczeństwie demokratycznym dla ochrony innych wartości.

Ingerencja władz publicznych ograniczająca wolność zgromadzeń jest więc dopuszczalna wyłącznie w sytuacjach przewidzianych ustawą. Ustawodawca w art. 14 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. 2015, poz. 1485) określił podstawy do wydania przez organ gminy zakazu zgromadzenia publicznego.

Stosownie do art. 14 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach, zwanej dalej ustawą, organ gminy wydaje decyzję o zakazie zgromadzenia nie później niż na 96 godzin przed planowaną datą zgromadzenia, jeżeli:

- 1) jego cel narusza wolność pokojowego zgromadzania się, jego odbycie narusza art. 4 lub zasady organizowania zgromadzeń albo cel zgromadzenia lub jego odbycie naruszają przepisy karne;
- 2) jego odbycie może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, w tym gdy zagrożenia tego nie udało się usunąć w przypadkach, o których mowa w art. 12 lub art. 13;
- 3) zgromadzenie ma się odbyć w miejscu i czasie, w których odbywają się zgromadzenia organizowane cyklicznie, o których mowa w art. 26a.

W myśl art. 16 Ustawy odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia wnosi się bezpośrednio do sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę organu gminy w terminie 24 godzin od jej udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji o zakazie zgromadzenia (ust. 1). Sąd okręgowy rozpatruje odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia w postępowaniu nieprocesowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 24 godzin od wniesienia odwołania (ust. 2).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 05 stycznia 2001 r. (*III RN 38/00, OSNAPiUS 2001, Nr 18, poz. 546*), decyzja o zakazie zgromadzenia może zostać

wydana dopiero po starannym wyjaśnieniu stanu sprawy (na ile to jest możliwe w zakreślonym czasie), a przy tym zawierać przekonujące uzasadnienie. Przesłanki, na które powołał się organ wydający przedmiotową decyzję, a wskazane w przepisie art. 14 pkt 2 ustawy Prawo o zgromadzeniach muszą mieć miejsce w dniu wydawania decyzji o zakazie. W świetle orzecznictwa TK okoliczności te muszą być "bardzo prawdopodobne" (zob. wyr. TK z 10.11.2004 r., Kp 1/04, OTK-A 2004, Nr 10, poz. 105). Przesłanka zagrożenia życia lub zdrowia ludzi powinna potencjalnie mieć miejsce w dniu wydawania decyzji o zakazie. W świetle orzecznictwa TK okoliczności te muszą być "bardzo prawdopodobne" (zob. wyr. TK z 10.11.2004 r., Kp 1/04, OTK-A 2004, Nr 10, poz. 105). Sąd wskazał, że dla zastosowania art. 14 pkt 2 ustawy wystarczy już sama potencjalność zaistnienia opisanych w tym przepisie sytuacji, co zmniejsza nieco wymagania dowodowe po stronie organu, niemniej nie wprowadza dowolności. Organ gminy także w przypadku tej podstawy musi konkretnie wskazać i opisać okoliczność mającą godzić w wymienione w przepisie dobra. Doktryna i orzecznictwo nie stawiają więc organowi gminy obowiązku udowodnienia przesłanek uzasadniających zakaz zgromadzenia, konieczne jest jednak uprawdopodobnienie tych przesłanek.

W świetle przytoczonych przepisów oraz zaprezentowanej wykładni prawa, Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniały okoliczności uzasadniające zakaz odbycia zgromadzenia. W zaskarżonej decyzji Prezydenta (...) W. nie zostało wykazane w wystarczający sposób, że odbycie tego zgromadzenia w miejscu i w sposób wskazany przez organizatora może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. Taki sposób organizacji tego zgromadzenia z pewnością znacznie utrudni ruch w dużej części miasta. Jednak nie można się zgodzić z twierdzeniem, że spowoduje to całkowite zablokowanie przejazdu ul. (...). Zgromadzenie będzie się odbywało na jednym z trzech pasów ruchu w każdą stronę. Zakładając, że niezbędne będzie wyłączenie z ruchu także pasa środkowego i tak nie spowoduje to zablokowania tej ulicy oraz nie uniemożliwi przemieszczania się tym pasem pojazdów służb ratunkowych czy komunikacji miejskiej. Znaczące utrudnienia w ruchu ulicznym czy też w dojeździe mieszkańców do swoich miejsc zamieszkania nie są wystarczającą podstawą do twierdzenia że, może to zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. Jednocześnie trzeba

podkreślić, że tego rodzaju okoliczności nie zostały wskazane w art. 14 prawa o zgromadzeniach jako podstawa do ograniczania prawa do zgromadzeń.

Zdaniem Sądu nie jest wystarczająca do zakazu zgromadzenia także druga przyczyna wskazana w decyzji Prezydent (...) W.. Odbycie tego zgromadzenia nie doprowadzi do naruszenia przepisu art. 90 kodeksu wykroczeń. Podmiot korzystający z konstytucyjnego prawa do organizacji i uczestnictwa w legalnym zgromadzeniu nie popełnia wykroczenia polegającego na tamowaniu lub utrudnianiu ruchu na drodze publicznej na której to zgromadzenie się odbywa. Inna interpretacja prowadziłaby to takiej sytuacji, że można byłoby na tej podstawie zakazać każdego zgromadzenia na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu.

Przywołać też trzeba art. 20 ust. 1 ustawy prawo o zgromadzeniach, który umożliwia przedstawicielowi organu gminy rozwiązanie zgromadzenia, jeżeli jego przebieg zagraża życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach lub narusza przepisy niniejszej ustawy albo przepisy karne. Tak więc gdyby w trakcie zgromadzenia rzeczywiście zaistniały okoliczności uzasadniające twierdzenia będące podstawą przedmiotowej decyzji możliwe będzie rozwiązanie zgromadzenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł, jak w sentencji postanowienia.

sędzia Paweł Pyzio